

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **J.**, bývajúceho v N., proti odporcom **1/ M.**, so sídlom v N., **2/ S.**, so sídlom v N., **o vydanie predmetu bezdôvodného obohatenia**, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 25 C 169/2005 a na Krajskom súde v Nitre pod sp. zn. 25 Co 25/2008, rozhodol o vylúčení sudcov

t a k t o :

Sudcovia Krajského súdu v Nitre JUDr. Ingrid Doležajová, JUDr. Dušan Harbuta, JUDr. Dagmar Podhorcová, JUDr. Vladimír Pribula, JUDr. Katarína Marčeková, JUDr. Boris Minks, JUDr. Lýdia Gálisová, JUDr. Renáta Pátrovičová, JUDr. Marta Polyáková, JUDr. Soňa Zmeková, JUDr. Sidónia Sládečková, JUDr. Adriana Kálmanová, PhD., JUDr. Erika Madarászová, Mgr. Ingrid Vallová, JUDr. Veronika Svoradová, JUDr. Mária Hušeková, JUDr. Vladimír Novotný, JUDr. Jarmila Pogranová, Mgr. Pavel Lukáč, JUDr. Pavol Pilek, Mgr. Erik Németh, JUDr. Ingrid Kišacová, JUDr. Štefan Hrvola, JUDr. Dana Kálnayová, JUDr. Marta Molnárová, JUDr. Darina Vargová, JUDr. Ján Bzdúšek, JUDr. Eva Hritzová, JUDr. Ľubomíra Kubáňová, JUDr. Stanislav Libant, JUDr. Zita Matyóová, JUDr. Ľubica Medvecká, PhD., Mgr. Adriana Némethová, JUDr. Ján Vanko, JUDr. Roman Greguš, JUDr. Miroslav Šupa **s ú v y l ú č e n í** z prejednávania a rozhodovania vecí.

Sudca Krajského súdu v Nitre JUDr. Ján Bernát **n i e j e v y l ú č e n ý** z prejednávania a rozhodovania vecí.

Vec prikazuje Krajskému súde v Trnave.

O d ô v o d n e n i e :

V konaní o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Nitra z 23. októbra 2007 č.k. 25 C 169/2005-172, ktoré je na Krajskom súde v Nitre vedené pod sp. zn. 25 Co 25/2008, oznámili členovia odvolacieho senátu „25 Co“ Krajského súdu v Nitre – JUDr. Ingrid Doležajová, JUDr. Dušan Harbuta a JUDr. Dagmar Podhorcová, že sú u nich dané

skutočnosti, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci (§ 15 O.s.p.), lebo majú blízky osobný vzťah k navrhovateľovi, ktorý je ich priateľom. Vzhľadom na toto ich oznámenie sa k otázke existencie dôvodov vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania veci vyjadrili tiež ďalší sudcovia Krajského súdu v Nitre. JUDr. Adriana Kálmánová, PhD. vo svojom vyjadrení poukázala na to, že je manželka navrhovateľa. Ďalší sudcovia, ktorí sú uvedení v prvom odseku výroku tohto uznesenia, zhodne uviedli, že sa vnútorne cítia byť zaujatí, lebo majú buď priamy osobný vzťah k navrhovateľovi, alebo k ich kolegyni JUDr. Adriane Kálmánovej, PhD. Len sudca Krajského súdu v Nitre JUDr. Ján Bernát uviedol, že sa necíti byť zaujatý; osobne však pozná tak navrhovateľa (ešte z čias jeho pôsobenia na prokuratúre), ako aj jeho manželku, a preto by mohli vzniknúť pochybnosti o jeho nezaujatosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 16 ods. 1 O.s.p.) pri rozhodovaní vychádzal z § 14 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého sú sudcovia vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti. Vzal na zreteľ, že účelom tohto ustanovenia je predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania a prispieť k nestrannému prejednaní veci a k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zohľadnil tiež, že Občiansky súdny poriadok v tomto ustanovení za právne významný považuje vzťah sudcu k veci (v rámci ktorého má sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci), alebo k účastníkom konania (o taký vzťah ide vtedy, ak sudca má k účastníkovi konania osobný vzťah, so zreteľom na ktorý možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti) alebo k zástupcom účastníkov konania.

I keď § 14 ods. 1 O.s.p. spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti [viď tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“)], nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O.s.p. predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania

a rozhodovania vecí len celkom výnimočne a len zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo.

Z hľadiska posúdenia dôvodnosti oznámenia sudcu o skutočnostiach, pre ktoré je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí (§ 15 O.s.p.) nie je určujúci osobný názor alebo úvaha oznamujúceho sudcu. Nadriadený súd ho môže vylúčiť z prejednávania a rozhodovania vecí až vtedy, keď je evidentné, že ním uvádzané skutočnosti nie sú len tvrdené, že existujú a svojou povahou a intenzitou vykazujú relevantné zákonné znaky.

Samotnú skutočnosť, že sudca má prejednať a rozhodnúť vec, účastníkom ktorej je rodinný príslušník iného sudcu (sudcu toho istého súdu nevynímajúc), nemožno považovať za dôvod, vylučujúci sudcu bez ďalšieho z prejednávania a rozhodovania vecí. Tento názor je opodstatnený tým, že ak vzťahy sudcov navzájom sú vo všeobecnosti len profesionálnej povahy (vykazujú iba znaky vzťahov kolegov, ktorí spoločne plnia funkčné povinnosti alebo pracovné úlohy), o to viac nenesú znaky relevantné z hľadiska § 14 O.s.p. vzťahy sudcov k rodinným príslušníkom ich kolegov. To však platí len potiaľ, pokiaľ tieto vzťahy neprekročia hranice čisto kolegiálnych vzťahov a nenadobudnú znaky blízkeho osobného (napríklad priateľského) vzťahu.

Sudcovia JUDr. Ingrid Doležajová, JUDr. Dušan Harbuta a JUDr. Dagmar Podhorcová ako členovia rozvrhom práce určeného odvolacieho senátu Krajského súdu v Nitre zhodne potvrdili existenciu ich priateľského vzťahu k navrhovateľovi; so zreteľom na túto skutočnosť Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol, že sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí. Vzhľadom na blízky rodinný vzťah k navrhovateľovi je bez ďalšieho vylúčená aj sudkyňa JUDr. Adriana Kálmanová, PhD. – manželka navrhovateľa. Pokiaľ ide o ďalších sudcov Krajského súdu v Nitre, ktorí sú uvedení s prvom odseku výrokovej časti tohto uznesenia, vzal nadriadený súd na zreteľ najmä tú časť ich oznámenia v zmysle § 15 O.s.p., v ktorej sa zhodne vyjadrili, že sa „cítia byť zaujatí“. Tento ich (v danom prípade rozhodujúci) vnútorný pocit bolo potrebné zohľadniť a rešpektovať napriek tomu, že nie všetci vo svojich vyjadreniach uviedli, že majú blízky priateľský vzťah či už k navrhovateľovi alebo k jeho manželke – JUDr. Adriane Kálmánovej, PhD. Nadriadený súd pri zaujimaní záveru o ich vylúčení vychádzal z toho, že ak má sudca sám subjektívne pochybnosti

o dostatku svojej schopnosti prejednať a rozhodnúť vec nestranne a nezaujato, možno mať tieto pochybnosti aj objektívne.

Sudca Krajského súdu v Nitre JUDr. Ján Bernát neuviedol, že sa „cíti zaujatý“ a svoj názor o existencii skutočnosti, ktorá by ho vylučovala z prejednávania a rozhodovania veci vyvodil len z toho, že osobne pozná tak navrhovateľa, ako aj jeho manželku JUDr. Adrianu Kálmánovú, PhD. S týmto názorom sa Najvyšší súd Slovenskej republiky nestotožňuje. Skutočnosť, že sudca „osobne pozná“ účastníka konania alebo jeho rodinného príslušníka, nemožno bez ďalšieho považovať za dôvod, ktorý by sudcu vylučoval z prejednávania a rozhodovania veci, lebo táto skutočnosť sama o sebe ešte nesvedčí o existencii vzťahu relevantného z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p. So zreteľom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol, že JUDr. Ján Bernát nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania danej veci.

Vzhľadom na to, že s výnimkou jedného sudcu sú všetci sudcovia Krajského súdu v Nitre vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci a že krajské sudy rozhodujú o odvolaniach proti prvostupňovým rozhodnutiam v senátoch, dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v danom prípade ide o situáciu, na ktorú dopadá § 12 ods. 1 O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia ak nemôže príslušný súd o veci konať, pretože jeho sudcovia sú vylúčení, musí byť vec prikázaná inému súdu toho istého stupňa. Vzhľadom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky prikázal vec Krajskému súdu v Trnave.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 4. júna 2008

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: